

d ů v o d ů:

Odvolací soud zjistil, že Julie D. a Marie O., které byly zaměstnány v hotelu žalované, příležitostně, když z různých důvodů potřebovaly výpomoci, daly zavolati žalobkyni, že ony a nikoliv žalovaná v takových případech jí přikazovaly práci, že tu šlo jen o přechodnou výpomoc několika hodin a toliko výjimečně a zřídka o práci celodenní a že obě jmenované zaměstnankyně odměňovaly žalobkyni ze svého, kdežto osoby v hotelu zaměstnané byly placeny u pokladny hotelu ustanovenou pokladní. Podle § 17 zák. o soc. poj. jest zaměstnavatel povinen přihlásiti u příslušné nemocenské pojišťovny osoby u něho zaměstnané, jež podléhají pojistné povinnosti a podle § 8 téhož zákona jest zaměstnavatelem osoba, na jejíž vrub jsou vykonávány činnosti uvedené v § 2 a 3 zákona, t. j. osoba, jež sama nakládá s výsledky této činnosti, hradí její náklady, které úspěšná činnost zaměstnancova přichází na prospěch a kterou její úspěchy a ztráty zatěžují. Bylo-li zjištěno, že žalovaná jako hoteliérka zaměstnávala a odměňovala Julii D. a Marii O. a že ony samy si k ulehčení vlastní práce na svůj náklad zjednaly žalobkyni na výpomoc, nelze pokládati žalovanou za zaměstnavatelku žalobkyně. Nesprávný je též názor dovolání, že Julii D. a Marii O. jest aspoň pokládati za spolupodnikatelky podle druhého odst. § 8 zák. o soc. poj., neboť tento pojem vyžaduje, aby dvě nebo více osob koordinaně, t. j. vedle sebe, ale společně vyvíjely činnost mířící k dosažení určitého výsledku, kterýžto předpoklad v souzené věci zřejmě tu nebyl. Jmenované zaměstnankyně nelze v takovémto případě pokládati ani za zprostředkovatelky podle § 8, odst. 2, dotč. zák., jestliže si zjednaly pracovní sílu žalobkyně ve vlastním zájmu pro sebe na svůj náklad a nevyvíjely činnost k založení pracovního poměru mezi žalovanou a žalobkyní.

Čís. 16644.

Splátkové obchody (zák. č. 76/1935 Sb. z. a n.).

Podstatnou podmínkou odstoupení od smlouvy a uplatnění výhrady vlastnického práva při splátkovém obchodě jest jen předchozí písemné oznámení prodávajícího kupujícímu o rozhodnutí, že vykoná právo vyhrazené ve smlouvě odstoupiti od smlouvy nebo požadovati věc zpět, nezaplatí-li kupující zameškané splátky v poskytnuté dodatečné lhůtě nejméně osmidenní (§ 5, odst. 2, uved. zák.). Nevyžaduje se, aby písemné oznámení obsahovalo i výši zameškaných splátek a vzájemných nároků.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1938, Rv I 2740/36.)

Dne 22. února 1933 koupil žalovaný od žalující firmy 100 pařeništních oken za 7.768 Kč. Žalobkyně si vyhradila k prodaným věcem vlastnictví do úplného zaplacení kupní ceny. Tvrdíc, že žalovaný zaplatil

dne 22. února 1933 hotově částku 500 Kč a že na nedoplatek 5.268 Kč s příslušnými úroky, jenž měl býti zaplacen ve splátkách po 1.000 Kč dne 30. června 1933, dne 30. září 1933 a dne 30. prosince 1933, zbytek dne 30. března 1934, zaplatil žalovaný jen dalších 430 Kč, takže jest jí dlužen za dodaná okna ještě 4.838 Kč, které přes opětné upomínání nezaplatil, ani prodaných oken nevydal, ačkoli před tím žalobkyně písemně mu oznámila své odstoupení od smlouvy pro nezaplacení a poskytla mu dodatečnou lhůtu desítidenní k zaplacení zbytku směnečně zajištěné pohledávky, a konečně že nejde o splátkový obchod, ježto žalovaný jest majitelem obchodního zahradnictví, domáhá se žalobkyně na žalovaném vydání 100 blíže v žalobní prosbě popsanych pařeništních oken. Soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu pro tentokráte. Důvody: Poněvadž žalovaný po právní stránce dovozuje, že žaloba měla býti zamítnuta i proto, že podle § 2 zák. o splát. obch. z 27. dubna 1896, č. 70 ř. z., je prodávající při odstoupení od smlouvy povinen vrátiti kupujícímu přijatý závdavek a zapravené splátky i se zákonnými úroky ode dne přijetí, jest se zabývati nejprve touto výtkou. Odvolatel jest ovšem přisvědčiti, že je především přihlédnouti k ustanovením starého splátkového zákona shora uvedeného a že jest míti zření i k tomu, že podle § 20 nového splátkového zákona ze dne 12. dubna 1935, č. 76 Sb. z. a n., pro splátkové obchody, sjednané přede dnem jeho účinnosti, platí jeho ustanovení §§ 5 a 6, jestliže kupující před uvedeným dnem splátkové smlouvy ještě zcela nesplatili. Podle řečených ustanovení bylo tedy povinností žalující firmy, když chce uplatňovati výhradu vlastnického práva, aby podle § 2 jak starého, tak nového splátkového zákona, žalovanému jako kupujícímu na splátky napřed písemně oznámila, že chce vykonati právo na odstoupení od smlouvy a aby mu zároveň dala k zaplacení zameškaných splátek dodatečnou lhůtu nejméně osmidenní. Ze spisů sice vyplývá, že žalující firma dopisem ze dne 18. března 1935 zpravila žalovaného o tom, že si vezme pařeništní okna, o něž ve sporu jde, neuvede-li do desíti dnů věc do pořádku, a to alespoň do té míry, jak jí již za své návštěvy přislíbil, avšak takový dopis nevyhovuje svým obsahem oznámení, jak je má na mysli nový splátkový zákon, neboť dopis ten, obsahující jen vyzvání »k uvedení věci do pořádku« s nějakými dalšími výhradami co do způsobu uspořádání věci — když krom toho žalobkyně ani nevyúčtovala vzájemné nároky podle § 5, odst. 3, splát. zák. č. 76/1935 Sb. z. a n. — zajisté neodpovídá obsahu oznámení ve smyslu zákona. Nemohl proto žalovaný z toho všeho ani vyvoditi, jaké splátky podle žalobkynina mínění zmeškal. Proto nelze mluvíti o tom, že žalobkyně jest oprávněna s úspěchem žalovati žalovaného ze sjednaného splátkového obchodu. Již právní hledisko odvolacím soudem zastávané postačí úplně k tomu, aby byla žaloba v tom znění, jak byla podána a jak byla později v jednotlivostech doplňována, zamítnuta se svou žádostí, která vůbec neodpovídá ustanovení § 5, odst. 3, nového splátkového zákona č. 76/1935 Sb. z. a n., arci jen

pro tentokráte, ježto žalobce může snad mít právo znova úspěšně žalovati po oznámení ve smyslu § 5 uvedeného zákona.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Dovolání právem napadá právní názor odvolacího soudu, že žalobkyně nesplnila předpoklad pro výkon výhrady práva vlastnického, stanovený v §§ 6 a 5, odst. 2, zák. č. 76/1935 Sb. z. a n. Podle řečeného ustanovení může prodávatel uplatnit výhradu vlastnictví k prodané věci, jen, když to kupujícímu napřed písemně oznámí a zároveň mu poskytne k zaplacení zameškaných splátek dodatečnou lhůtu nejméně osmidenní. Že v onom písemném oznámení mají býti specifikovány i vzájemné nároky podle § 5, odst. 3 zák. č. 76/1935 Sb. z. a n., neb aspoň udána výše zameškaných splátek, zákon nestanoví. Podle důvodové zprávy k zák. č. 76/1935 Sb. z. a n. (tisk poslanecké sněmovny č. 1378/1934) byla zákonodárným důvodem pro ustanovení § 5, odst. 2, uved. zák. úvaha, že kupující, kteří namnoze náleží k vrstvám méně vyspělým a kteří zejména delší dobu po uzavření smlouvy snadno mohou zapomenouti na jednotlivé podrobnosti (scil. smlouvy), mají si takto uvědomiti vážnost situace a má jim býti poskytnuta možnost ještě v posledním okamžiku odvrátiti újmy jim hrozící. Proto bylo za podstatný předpoklad pro výkon odstoupení od smlouvy a výkon výhrady práva vlastnického pokládáno jen předchozí oznámení kupujícímu o rozhodnutí prodávatele, že vykoná práva vyhrazená ve smlouvě, odstoupiti od smlouvy nebo právo požadovati věc zpět, jestliže kupující zameškané splátky nezapraví v poskytnuté lhůtě nejméně osmidenní, není však potřebí oznámení výše zameškaných splátek a vzájemných nároků k dosažení účelu zákona, aby kupec byl ještě jednou na všechny důsledky svého neplnění upozorněn a aby mu byla dána možnost tyto důsledky ještě uvážiti a odvrátiti; i méně vyspělý člověk musí si býti alespoň toho vědom, kolik dluhuje na zadrželých splátkách; výše vzájemných nároků však, zejména nárok kupujícího pro náklady na věc a nárok prodávajícího pro znehodnocení věci užíváním kupujícího, nebývá prodávajícímu v tomto období vzájemných styků vůbec ještě známa. Proto stačí a bylo vyhověno ustanovení § 5, odst. 2, a § 6 zák. č. 76/1935 Sb. z. a n., zpravila-li žalobkyně dopisem ze dne 18. března 1935 žalovaného o tom, že si vezme zpět sporná pařeništní okna, neuvede-li žalovaný do 10 dnů věc do pořádku, a to alespoň do té míry, jak to žalobkyni již příležitostně za poslední návštěvy s největší určitostí přislíbil. Důvod, z něhož jedině odvolací soud odvolání žalovaného vyhověl a změnou rozsudku první stolice žalobu pro tentokráte zamítl, tudíž neobstojí. Bylo proto dovolání žalobkyně vyhověti, a ježto odvolací soud se svého mylného stanoviska nevyřídil ostatní výtky odvolání žalovaného proti rozsudku soudu první stolice, rozsudek odvolacího soudu zrušiti a věc

vrátiti odvolacímu soudu, aby o ní dále jednal a znovu rozhodl a uvažoval též o otázce, zda v souzené věci lze užití zákona o splátkových obchodech, jehož se žalovaný dovolává.

Čís. 16645.

I. V pochybnosti není přijetí směnky na dluh obnovou (novací) dluhu (§ 1376 obč. zák.), nýbrž jeho upevněním. Pouze z toho, že věřitel směnky zpeněžil převodem na třetí osoby, že přijatou valutu připsal dlužníku k dobru a podle toho vypočetl saldo dlužníka, nelze usouditi, že věřitel přijal směnku na místě placení.

II. Význam obligačního a věcného nároku plynoucího z výhrady práva vlastnického.

Prodávatel, který si vyhradil k prodané věci, určené s jeho souhlasem kupitelem za příslušenství (kupitelovy) vlastní věci, vlastnické právo až do úplného zaplacení kupní ceny, jest vůči obmeškalemu kupiteli oprávněn žádati vrácení věci, je-li od hlavní věci oddělitelnou.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1938, Rv I 2787/36.)

K I. srov. rozh. č. 11759, 10921.

K II. srov. rozh. č. 6348, 7449, 8092, 9432, 10839, 12521, 13220, 13288 Sb. n. s.

Žalovaná — majitelka domu v lázeňském městě — koupila od žalobce nábytkové zařízení pro svůj lázeňský dům, a to s výhradou vlastnického práva do úplného zaplacení kupní ceny. Tvrdě, že žalovaná nezaplatila dosud kupní cenu 98.874 Kč 10 h s úroky z prodlení, domáhá se na ní žalobce vydání dodaného nábytku. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud potvrdil rozsudek prvního soudu zamítající žalobu, máje za to, že výhrada vlastnictví, o níž je žaloba opřena, zanikla jednak tím, že nastala novace pohledávky z kupní ceny dáním směnek na místě placení, čímž pohledávka z kupní ceny zajištěná výhradou vlastnictví zanikla, jednak tím, že prodané věci byly za souhlasu žalobkyně spojeny s nemovitostí žalované jako její příslušenství a staly se již tím vlastnictvím žalované. Dovolání napadá právem obojí názor. Přijetí směnky na dluh není v pochybnosti novací dluhu, jež by měla v zápětí zánik dřívějšího závazku (§ 1379 obč. zák.), nýbrž jeho upevněním (srov. rozh. č. 11759 Sb. n. s.). Novace by vyžadovala jasný projev toho obsahu, že přijetím směnky byl dlužník zproštěn dosavadního